

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пом.
Конт. почт. шлям. 504-060.
143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇНУ:
Місцеву 2-40 зок.
Зарубіжну 15-00 „
Швейцарію 30-00 „
Річну 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
Фр. Чехословаччини 30 ч. н.
— в усіх інших краях по
7-50 зок.

Оплата доставки
визначена додатково.

Рік LVI.

Телеф. Редакції: 223-41.
Друківні: 223-36.
В СПРАВІ ОГолоШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Блок мусульманських держав.

СТАМБУЛ, 1. 12. ПАТ. Перський міністр за-
кордонних справ Фаїз Могамед Хан заявив пресі,
що 1. ц. м. підпишуть у Тегерані пакт 4-ох дер-

жав: Туреччини, Афганістину, Ірану (Персії) та
Іраку.

Невдатний замах на японського прем'єра?

ТОКІО, 1. 12. ПАТ. Вчора арештовано 36-
літнього Ватанебе і при ньому знайдено бомбу,
книжку та прощальні листи до родини і до кіль-
кох міністрів; кілька бомб знайшли в його помеш-
канні. Припускають, що Ватанебе підготував
замах на прем. Гіроту.

ТОКІО, 1. 12. Домей. Арештовано Матсуме-
те спільника Ватанебе. Вони мали виконати за-

мах правдоподібно підчас публичних зборів у
префектурі в Фукутіма.

КРИТИКА УРЯДУ.

ТОКІО, 1. 12. Домей. Викон. комітет партії
Мінсейто утворив окрему комісію, що має роз-
глянути закорд. політику японського уряду. Пар-
тія вважає, що яп. політика супроти СССР і Ки-
таю потерпіла невдачі.

Італія легковажить еспанську скаргу до Ліги Націй.

РИМ, 1. 12. Стефані. Еспансько-совітські ма-
неври викликають у римських колах жваве
зацікавлення: слід сподіватися нових драматич-
них сцен і похиток. У Римі не слідно занепокоє-
ня, бо для Італії байдужа доля Ліги Націй — во-
на може спокійно закінчити своє існування.
Напруга — занепокоєний Париж а також Лон-
дон, де бояться, що еспанський маневр СССР
може поважно захитати Лігою Націй, а навіть
позавити її. СССР противиться контролі транс-

портів зброї і щоб її унеможливити, змагає до
нового міжнародного напруження. Навіть бри-
тійські державні мужі кілька разів ствердили, що
СССР намагається нестримувати. Тепер більшовики
переводять останній маневр, щоб врятувати вал-
ленсійський уряд, ломлючи засаду неінтервенції.
Це й пояснює, чому Франція та В. Британія, які
хотілиб утримати засаду неінтервенції, такі за-
непокоєні.

Комуністи повалять уряд Блюма?

ПАРИЖ, 1. 12. ПАТ. На сторінках соціаліс-
тичного „Попюлеру“ пос. Брак твердить, що ко-
ли би підчас дискусії над закордонною політи-

кою, яка відбудеться в п'ятницю, комуністи пе-
реійшли до опозиції, уряд Блюма уступить, колиб
навіть у голосуванні дістав більшість.

Національна флотя збільшується.

РИМ, 1. 12. ПАТ. 3 еспанські кораблі, що від-
2-ох місяців стоять на якорі в тутешній пристані,
а саме „Віская“, „Сіліурнум“ і „Такі“ вивісили
нові прапори нац. уряду.

100 СОВІТСЬКИХ СТАРШИН В ЕСПАНІ.

ГІБРАЛТАР, 1. 12. Райтер До Малаги при-
чало 100 совітських старшин під командою ге-
нерала — їх приділено до міліції. Очікують 20-ох
3-моторових совітських літаків.

НІМЕЦЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ.

ЛОНДОН, 1. 12. ПАТ. Як повідомляє „Нюз

НОВІ СИЛИ НА МАДРИДСЬКИЙ ФРОНТ.

КАЗАБЛЯНКА, 1. 12. ПАТ. Недавно прича-
лили до Кадіксу транспорти мавританських
стрільців з Іфні. Їх вислали на мадридський
фронт.

Бої довкруги Мадриду.

БЕРЛІН, 1. 12. Німецьке Інформ. Бюро. За-
я. Поуеле (на захід від Мадриду) йшли вчора
жваві бої. Найперше нац. артилерія збомбарду-
вала ворожі становнища, опісля літаки; втрати
червоних великі. Опісля нац. війська перевели на-
ступ в околиці університетської дільниці. На
Манзанаресі дійшло до кривавих боїв; червоні
намагалися аніщити міст. Також завзяті бої
йшли у Каза дель Кампо. Червоні кидають у бій
шораз то нові резерви, але мусять відступати пе-
ред нац. військами.

КОМУНІКАТИ НАЦ. КОМАНДУВАННЯ.

ТЕНЕРІФА, 1. 12. ПАТ. 27 нац. літаків
збомбардувало військові об'єкти в Мадриді, крім
того становнища червоних на відтинку Сієрра-
Кордова (південний фронт).

СЕВІЛІЯ, 1. 12. ПАТ. Ген. Кейно де Ляно
заперечив комунікат червоних, немов би вони
перемогли під Сіємпонсуельос. На ділі нац. ско-
ростріли здесячували і прогнали червоних, що

втїкли, залишаючи чимало вбитих. На відтинку
Сорії нац. війська заняли м. Робле Бьянка. Крім
того ген. Кейно де Ляно закликав англійську ко-
місію парламентаристів, яка їздить по Еспанії,
щоб звадила слідні звірств червоних.

САЛЯМАНКА, 1. 12. ПАТ. Під Поуеле де
Алярком нац. війська здобули 2 танки. Під Гу-
медою полягло 200 червоних.

СЕВІЛІЯ, 1. 12. ПАТ. На баскійському фрон-
ті нац. війська заняли важкі стратегічні точки та
відбили з великими втратами протинаступ чер-
воних під Більбао на Вілла Реаль.

В Астурії 228 міліціонерів перейшло до нац.
військ. На мадридському фронті нац. війська по-
суваються вперед поволі, але постійно.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

МАДРИД, 1. 12. ПАТ. Всі нац. наступи на
центральному фронті відбиті. Нац. літаки зро-
били невеликі шкоди, бомбардуючи становнища у
північно-західній частині міста.

Єпископ Чарнецький у папи.

ЧІТТА ВАТІКАНО, 1. 12. КАП. Папа прийняв
за аваленції єпископа Миколу Чарнецького, апо-

стольського візитатора католиків візантійського
обряду.

Напередодні 1. листопада п. р. появилася накладом
Видавничої Спілки „Діло“ у Львові нова книжка
сен'ора українських дітях
Д-ра Костя Левицького
п'д нац.

Українські політики

Книжка ця — по сльвети наших давніх послів і по-
літичних діячів, що недавно зрукувалися в „Діло“.
Матиме всі вони тепер відповідно доповнені й поши-
рені, до того ж книжка, що видрукована на протарно-
му папері, поміщена 32 портрети знайомих діячів.
Книжка має 140 сторінок ф. 8-ми і коштує тільки
1.50 зок; з пересилкою 1.80 зок.
Замовляти на адресу: „Діло“, Львів, Ринок 10/11. пов.

Одна чи кілька держав?

ЧИ ВОЛИНЬ ОКРЕМИМ ПАШАЛИКОМ?

Перед кількома днями поміщено було в „Ді-
лі“ (ч. 267 а 26. листопада 1936 р.) коротку но-
татку а царства воеводи Юзефського, що во-
линська адміністрація не признає львівської цен-
зури і сконфіскувала у філіях книгарні „Наук.
Товариства ім. Шевченка у Львові а Ковалі а
Лущуку та в книгарні „Культура“ у Володимирі
Волинському — а на них і в Рівному — цілу
книзку українських календарів на 1937 рік, що
вийшли у Львові й перейшли тут значаїку цен-
зуру в городському старостві та прокуратурі.
Перед тією конфіскацією переведено у ага-
даних книгарнях позивити ревізію. Управителі
двох книгарні в Луцьку доручено писати місце-
вого старости (без підпису!) а мотивацією кон-
фіскації, а саме, що конфіскація вичислених ви-
ше календарів видано на основі статті 27. де-
крету про тимчасові пресові приписи зі 7. жо-
того 1919 р. (Дневник Законів ч. 14. пов. 186).
що обов'язує досі на Волині, а огляду на про-
стуїки зі ст. 111. 127 і 170 карного кодексу у
змісті агаданих календарів. Полібіна конфіскація
була і в Рівному.

У Польщі нема ще уніфікації пресового за-
кону і обов'язує дальше дільницький закон, а
саме: на території кол. Росії агаданий лише пре-
совий декрет а 7. жовтого 1919 р., а в Галичині
австрійський пресовий закон а 17. грудня 1862
(В. з. д. ч. 6 а 1863 р.) та XXVII розділ австрій-
ської карної процедури а 23. травня 1873 р. (В.
з. д. ч. 119). Свого часу переведено було і а ціл
дільничу уніфікацію президентським декретом
про пресове право а 10. травня 1927 р. (В. з. Р.
П. ч. 45, пов. 398), але сойм його недовів ухи-
лив, привертаючи попередній стан окремого
дільницького пресового закону.

Польська квітнева конституція а 1935 р. не
знає зовсім окремих гарантій свободи преси і
друку, а тільки у ст. 5, уст. 2, запевняє грома-
дянам амоту розвою їх особистих вартостей та
свободу совісти, слова і товариства. Інше було
у березневій конституції а 1921 р., де уст. 105
забезпечено виразно свободу преси і друку та
почтовий дебіт усім часописам і друкам, що
вийшли у Польщі.

На основах свободи преси і друку опираєть-
ся в засаді і австрійський пресовий закон а 1862
року й польський пресовий декрет а 1919 р., по-
становляючи у ст. 1, що преса є свобідна а під-
падає тільки тим обмеженням, що передбачені
у карному кодексі або в інших законах. У моти-
вації конфіскаційного наказу луцького старо-
ства а 23. XI. ц. р. наведено постанову ст. 27 пре-
сового декрету а 1919 р. і ст. 111. 127 і 170 к.к.
Стаття 27 пресового декрету а 1919 р. поста-
новляє так:

„На поодинокі друки може бути наложений
арешт а розпорядку інституції або урядовця до
пресових справ при різночасному вичиненні су-
дового процесу проти винних, якщо у змісті
таких друків містяться ознаки проступку, пе-
редбаченого у карному кодексі, а винятком

проступків, що їх доходимо на підставі приватного обвинувачення".

В цитованому вище указі луцького старости наведено тек і статті кримінального кодексу, яких ознаки мають бути у змісті сконфіскованих календарів, а саме злочини чи пак проступки зі статей 111, 127 і 170 к. к. Ст. 11 к. к. каже: „§ 1. Хто на території польської держави допускає чинної напасти на особу начальника або акредитованого у польській державі дипломатичного представника чужої держави — підпадає карі в'язниці до літ 10". — „§ 2, хто такою особою зневажає, підпадає карі в'язниці до літ 3 або арешту до літ 3." Ст. 127 к. к.: „Хто в місці або в часі урядових занять публічно зневажає владу, уряд, військо або воєнну маршировку або їх частини, — підпадає карі арешту до літ 2 або гривні." Ст. 170 к. к.: „Хто публічно розповсюджує фальшиві відомості, що можуть викликати публічний неспокій, — підпадає карі арешту або гривні."

Переведені поодинокими волинськими старостами конфіскати українських календарів заочно цілком неосновані. Календарі друковано в Галичині, де обов'язує австрійський пресовий закон, постановам якого редактори і видавці зповні відповідні. Усі ті календарі — видані у Львові — перейшли поліційну та прокураторську цензуру, яка не знайшла у їх змісті нічого картиданого та їх не сконфіскувала. Вийшли вони явно й мають почтовий дебіт у Польщі, якого не може ухилити адміністраційно-політична влада, і досі розійшлися вже у сотках тисяч примірників. Превентивної цензури у Польщі нема, як це було у царській Росії, де календарі чи книжки мусіли мати напис: „дозволено цензурою" і тоді мали вільний оборот від Варшави до Владивостоку. Російська адміністрація свою цензуру шанувала і такий випадок, як оце на Волині, з конфіскацією цензурованих вже книжок, був там неможливий!

Польський кримінальний кодекс з 1932 р. обов'язує на території цілої Польщі, а до його пристосування у випадках проступків, заповіданих друком та можливої конфіскації цих друків з причини якихось ознак у змісті друку проступків з кримінального кодексу є покликання поліційна й прокураторська влада, а далі суд тої місцевості в Польщі, де друк видано. — У даному випадку компетентною є тільки дотична влада у Львові, бо тут видано та друковано заняті на Волині календарі.

Усі волинські старости ділали однакою, що вказує, що була тут відповідна інструкція воєводського уряду, на чолі якого є воєвода Юзефський. У світлі цитованих мною законних постанов конфіскація є наскрізь безправна. По-рушуючи підстави законності, піддає цю маю сова конфіскація неконфіскованих українських календарів і само право почуття в народних масах, для яких призначено ці календарі. На практиці вийшло таке, що українські календарі, цензуровані польською владою у Львові, можна свобідно поширювати в Галичині, але вже ніяк на Волині. Зміст тих самих календарів у Галичині не включає в очі польської влади в Галичині нічого такого, що колідувало б з постановами кримінального кодексу, зате в очі польської влади на Волині — у тому самому змісті є вже ціла низка кримінальних проступків, загрозованих карою в'язниці, арешту чи гривні. А Галичина і Волинь у тій самій державі, де обов'язує той самий кримінальний кодекс і ті самі кримінальні санкції.

Сумна дійсність витворила з Волині своєрідний пашалик. Конфіскація цензурованих польською владою у Львові українських календарів, між ними й виданих „Ревізіонним Союзом Укр. Кооператив" та „Сільським Господарем", є тільки дальшою ланкою у політичному ланцюгу воєводи Юзефського, яким старається він зв'язати цупко ціле волинське українське життя. Політика п. Юзефського, якій присвячували ми не раз чимало місця й на сторінках „Діла", збанкрутувала на цілій лінії. Не вдалося йому перетворити наших волинців у своєрідних босняків, як не вдалося це свого часу австро-угорському міністрові карбу Біліньському — пізніше міністрові скарбу в Польщі, — зі сербо-хорватами в Босні й Герцеговіні. Реальний вислід політики воєводи Юзефського — це скріплення в українських масах максималістичних течій, комуністичної та її антиподу — націоналістичної, обох ворожих польській державі. Воно і зрозуміле, коли на творчу, конструктивну легальну роботу в рамках самостійних українських установ та організацій накладається тверда рука державної адміністрації, що для фікції неіснуючого на Волині „спульництва" ліквідує одну по другій

ЄДИНА ВИРІБНИЯ ЧИСТО ВОВНЯНИХ ВИРОВІВ В
ГАЛИЧИНІ **ЦЕ** **ЛЕСЦКІВ**
СКЛАД ЛЬВІВ, ВУЛ. КОПЕРНИКА Ч. 4.

українську установу, щоб зробити місце для нежиттєздатної установи „апод едного даху".

Останню зроблено це з ліквідацією українських календарів на 1937 р., виданих в Галичині, безправно їх конфіскуючи. Українських видавців на Волині майже нема, чи пак дуже слабенькі. Українське друковане слово йде там зі Львова, передовсім календарі, часто єдина поза поширюваною безплатно комуністичною бібулою друкована пожива волинського села. Почтового дебіту українських періодиків, легально виданих і цензурованих в Галичині, не можна й на Волині спинити. Робить це шойно протизаконна конфіскація через волинську адміністраційно-поліційну владу, щоб не пахло на Волині не то живим, але й друкованим українським духом, що походить з Галичини.

Довголітній політичний біляк п. Юзефський на Волині наскрізь відемний, що стверджує теж і незасліплена частина польської публічної опінії. Окремий волинський пашалик захитаний і країна пора його в цілості зліквідувати та усунути державу в державі, змінюючи там до основ дотеперішню скраховану систему правління.

Д-р Степан Баран.

Польсько-румунський союз.

З приводу відвідин мін. Антонеску у Варшаві.

(Від нашого кореспондента).

Букарешт, 29. листопада 1936.

Остання подорож до Варшави румунського міністра закордонних справ Антонеску, що відбулась у товаристві чисельної військової місії та гурту передових румунських журналістів, відсвітила припорошену вже дещо сторінку польсько-румунського союзу.

Ще перед роком згадали ми на цій місці, що румунські урядові кола бажали собі затіснити союз з Польщею, що його започаткував рум. король Фердинанд I. та маршал Пласульський. Однак напрямні тодішньої закордонної політики обидвох урядів змінилися. Польща зблизилась до системи державних бльоків та до ревізіоністичних держав на чолі із Німеччиною, — а Румунія, оставшись вірною „колективному мирові", нашла спільну мову із Світами. І даремні були заходи обох урядів, щоб закрити дальші суперечності, що природно випливали із цієї зміни.

Румунська опінія вважала політику п. Бека як подвійну гру, ведену проти Малої Антанти: ця політика, мовляв, внесла незгоду між Білгородом та Букарештом з одної сторони та Прагою — Білгородом з другої. Однак з одного боку Польща не має інтересу ставити виключно на німецько-італійську карту, з другого боку й Румунія не може заганятись в обійми Світів. Таким чином обидві союзниці знову віднайшли себе.

Поворот до „старої приязни" приготовлено в зручний спосіб, щоб нпр. не піддати в сумнів засади п. Бека: „стійність польської закордонної політики". Вже від 2-ох місяців ішли приготування у справі „остаточного свята дружби". Перші виборились до Варшави румунські журналісти (шоденників правого політичного напрямку), потім румунські інженіри обіхали промислові осередки Польщі. А два тижні тому створено румунсько-польський правничий союз під проводом віцемаршала Маковського та румунського політика Юліяна (посол червонової виборчої округи!).

Знову в Букарешті вжили заходів зблизити польську зорганізовану молодь до румунської. І в тій цілі появилася вже кілька чисел „Булетінулу тінеретудул полонез", якого видає варшавська Ліга „П.А.З.З.М." — в Букарешті. Далі, створено по середніх та вищих школах гуртки „польських приятелів", а в урядовій ліберальній партії найшлося вже чимало таких „приятелів". Годі промовчати, що й найсильніша опозиційна румунська партія націонал-царністів гостила в минулому місяці делегацію

польських селян, які прибули на ювілейний конгрес цієї партії.

Підготовча акція пішла вже так далеко, що відкликаний польський посол у Букарешті п. М. Арцішевський остався на своїй місці, хоч у щальній статті.

В кожному разі донедавна ще фіктивна приязнь стала для Букарешту реальною ціністю, коли польський генераліссімус відїхав на Рим а Париж, а п. Бек виїхав не Берлін а Львондон.

Румунські офіційні кола прийняли з великим задоволенням згадані обидві подорожі польських державних діячів до держав, які мають невичерпані матеріальні засоби для війни і чужих збоєнь та величезний авторитет у світі.

Зрештою і зявля п. Бека, що „треба зробити край тим поголоскам про поліційну гурт польської закордонної політики", — засохотили румунський уряд до прискореної дипломатичної експедиції п. Антонеску.

Правда, газетні версії про те, що ця подорож мала на меті відновити старий польсько-румунський союз, настільки невірна, що — коли в минулому році минула річниця того союзу — ні одна із союзниць його не виповіла і не само собою існує далі. Зате поїздка п. Антонеску мала передовсім на цілі скріпити авторитет Малої Антанти, — притягнути Польщу до евентуальної співпраці та по зможі зменшити напруження між Польщею і Чехословаччиною, відтягаючи Польщу від Мадярщини.

Новий польсько-румунський договір, що його підписав п. Антонеску у Варшаві, передбачує тільки „політичну та інтелектуальну співпрацю". Офіційні повідомлення промовчати інші уступи цього договору. До такої політичної співпраці можна зачислити й військові (зброєння) та економічні (виплата сиринів) переговори, які велися в останньому часі.

Треба ще згадати про виміну ратифікованих актів, що торкаються устаткування спільних кордонів та ставлення нових границь зямі.

Як значайно, і цей офіційний комунік був дуже маломовний. Тому доповнимо його хіба вимовнішими уступами з промови самого п. Антонеску.

Передовсім румунський міністер закордонних справ заявив, що Румунія не приступить ні до якогось совітського бльоку, ні до польської протисовітської коаліції. В дальшому п. Антонеску витає „ритм зброєння" Польщі і арештає, що й румунський уряд вибрав цей „однокий шлях для забезпечки миру".

На кінець слід підкреслити такі слова п. Антонеску:

„Наші (себто польські та румунські) народні маси не розагітувала ні одна нова ідеологія. У душі наших народів не паріє новий містицизм. Суспільні верстви наших народів присвятили свій час тільки для продуктивної роботи... Свободу думки та праці, якої вимагаємо для себе — признаємо і другим."

Вже найближчий час докаже, чи всі ті акти і бажання здійсняться та наскільки!

Тимчасом замітили ми події, що не дуже відповідають піднесеному настроєві у Варшаві. Серед румунських кол усе ще помітні сумніви, чи Польща витримає на-довго у тісних зв'язках з Парижем (промова п. Філіпеску). Шоденник „Універсула" містить 27-го листопада передмову про „Польсько-румунський союз" і жалеться, що польський уряд досі не ратифікував тристороннього трактату. Той часопис звертає увагу на ревізіоністичну мадарофільську пропаганду, ведену у різних польських часописах („Мали Дзенік" а 23. XI. містить таку мадарофільську статтю про Адама Ромера, — те саме пише „Кур'єр Варшавський" і ін.).

Не знати, чи й вислів п. Бека (під час одного льондонського бенкету) про „традиційну приязнь Польщі з Угорщиною" принесе хочоність польсько-румунському союзові.

Д-р О.

Читайте „Діло"!

з польської поезії.

Б. пос. Мацневич у неласці.

У варшавському „Часі“ з 30. листопада надруковано передову статтю головного редактора виленського „Слова“, Б. посла ББ. С. Мацневича. Стаття затитулована „Оборона extra mores“: Автор — читаємо — не має змоги писати у своєму часописі, бо виленська цензура у місяці листопаді сконфіскувала його 7 разів, та аж 18 разів „відкопи над столицею Гедиміна перейняв владу повний особистої принади воєвода Боцяньський“. Для нас цікаві не так внутрішні суперечки між людьми того самого польського ідеологічного табору, як радше становище обох даних польських щоденників („Час“ і „Слово“) до справ, які нам, українцям, — безпосередньо близькі. Конфіскавали напр. у Вильні п. Мацневичеві статті про невірний послух православної єрархії, використовуваний польською стороною для кепських справ.

„Православні єрархи в цілком від нашого уряду залежні, за собою мають большевію, перед собою українські і православні парохії. Не мають Ватикану і тої величезної організації, якою розпоряджає католицьке духовенство. Отже нічого дивного, що архиєреї є ультралояльні. Здавалось би, що треба з того тішитись. Але ні, — підсувається архиєреям думка змінити літургічну мову з церковно-славянської на польську. Українці-уніати хай слухають богослуження у церковно-славянській мові, але православні на „кресах“ по польськи. Як наслідок будемо мати вплив до сект, до безбожництва і повний упадок авторитету уступливих архиєреїв серед православного духовенства... Це зла політика — коли можна жадати багато — жадати ще більше.“

Мацневич звертає увагу, що різні польські часописи, пишучи про мін. Понатовського чагадували собі слово „колхоз“. „У нас (у Вильні) написати „колхоз“, то менше наступити на нагітків неминуха конфіскація...“ Пригадує теж п. Мацневич, що він, якого лають „зубром“, в останньому часі боронив білоруських селян перед визиском різних потентатів, які

Пальки освітою, культурою і вихованням здо-будемо крашу долю. Не жалуймо латків на скріплення освітних змагань.

примазались до теперішнього режиму, та яких потім суд засудив за різні справи. Автор стверджує, що виленський суд більшість адміністраційних пресових конфіскацій відкидає, жаліється, що — після кожної конфіскації „довго треба чекати на судову справу“. Стаття написана з пинтомим тому публіцистичним темпераментом.

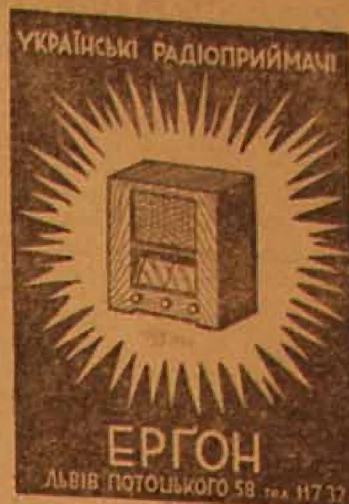
П.П.С. про армію і пресу.

У недавньому числі „Роботника“ (з 29. XI.) маємо кілька статей, характеристичних для обличчя сучасного польського соціалістичного табору, який офіційно і формально відкидає співпрацю з комуністами, але фактично вже творить „подвійний фронт“, розпинаючись за „демократію“ у Франції і в Іспанії, начеб редактором „Роботника“ був невідомий правдивий характер мадридської „демократії“. У статті „Сильний нарід і сильна народня армія“ один із молодших песесів, Адам Цьолжкош, стоючи взагалі проти всякої війни та застерігаючись, що й проти Сходу польська армія боронитиме своїх границь на випадок нападу, переконує читачів, що „бодай на довгі часи напасть зі Сходу, від Сов. Союзу, Польщі не грозить. Якщо з цієї сторони грозить нам збройний наїзд, то лише (підкреслення автора) від сторони західного сусіда“.

Знову чоловічий публіцист „Роботника“ (імб), у статті „Корупція буржуазної преси“ переводить тезу, що „буржуазна“ преса наскрізь перекупна і що треба її просто бойкотувати та витискати у корінь преси соціалістичної.

„Капіталістична преса „робить“ війни, „робить“ настрої протикомуністичні, „робить“ біржову паніку та „патріотичний ентузіазм“ — все відповідно до потреб і інтересів власників тієї преси. Бреше, очорнює політичних противників, не вагається перед ніякою нікчемністю, щоб тільки обдурити і помножити капіталістичний „стан посідання“.

— Виходить, що соціалістична преса — це зразок етики, об'єктивності, політичного лібералізму, толерантності та зберігання всіх засад боротьби „фер“. Тимчасом соціалістична міжнародна преса це такий самий протилежний зразок тенденційності і односторонності та безпартійного трактування своїх противників, як преса фашистська. Очевидно, нічого казати про пресу комуністичну, яка взагалі на назву преси не заслуговує: в якій „буржуазній“ пресі слідше таке плазуство, таке осоружне клеветництво і така забриханість, як у комуністичних часописах?!

Листопадові роковини.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В НЬЮ ЙОРКУ.
НЬЮ ЙОРК, 2. листопада. (Вж. кор.). Вчора в не листопадове свято ньюйорської громади було виставлено солідарності цілої громади. У церкві відбулися богослуження за поляглих героїв та збірки на українських інвалідів, а ввечері традиційний концерт у Народному Домі заходами Центрального Комітету українських національних товариств.

На концерті виступили товариства із прапорами, деякі в одностроках. Музичні продукції виступили по мистецтві.

Новиною на концерті були залучені хори аж із трьох українських громад: Нью Йорку (Український Хор), Брукліна (Хор Молоді), Йонкерсу (Хор „Вони“). Управляє гром. Теодор Олуфрік. При фортепіані був п. М. Штедлер. Прегарно випали продукції оркестри проф. М. Гайваронського, солісти Петра Ординського і п. М. Гребінецької. Майстерку промову, як завжди, виголосив по-українськи д-р Л. Мишуга, по-англійськи для молоді а-ля М. Панах. Гали були переповнені.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче допомогти Рідній Школі, нехай нимає при закупі готівкою „пронірних бльочків Р. Ш.“

А. БЕРЕНД

Книговодство одної фірми.

(Докінчення.)

Христіан обзивається перший.

— Чи це ви маєте вести в нас книговодство?

— А кілька ви маєте літ? — додає Ганс.

— Я скінчила вісімнадцять. — відповідає Лютта Келлер несміливо. Вона аж тепер бачить, що ці її директори, то ще більші медведі, ніж її попереджувала Гельмс.

— Але яким способом ви можете приятелювати з Гельмсом? Ми уявляли собі, що це буде стара дама.

Лютта загикується, бо не знаходить виправдання, чому вона така молода. Ганс хоче направити прикру мовчанку.

— Ну, шож! Нема ради, коли ви вже взяли на себе такий тяжкий обов'язок, то мусите по-пробувати.

Лютта Келлер сідає на місце панни Гельмс, бере олівць у руку і починає пильно писати.

— Таку цяцю всадити нам на шию! — говорять Христіан уполудне підчас проходу до свого брата. — Чи не є це безсоромність такої Гельмс! — бурмоче Ганс.

Але цяця якось привчається до своїх обов'язків і Лютта Келлер залишається у фірмі „Крігер і С-ка“.

Так протяглося до весни. У парку все зеленіє і цвіте.

— Чудову весну маємо цього року — каже Христіан.

— Цікаво, чи Келлерівна ходить теж на прохід щодня — говорить Ганс. — Я читав, що молоді дівчата на весну легко дістають блідницю.

— А шож нас це може обходити! — бурмоче Христіан, уперше від довгого часу лийкий на свого брата за те, що він теж думав у цій хвилині про Келлерівну.

Кілька днів пізніше трапляється щось неімовірне. Коли годинник вибив дванадцять, каже Ганс до брата:

— Ти мусиш нині йти сам на прохід, бо мені болить голова і я йду просто додому.

Христіан приймає цю звістку як зовсім природну річ, каже Гансові „Бувай здоров!“ і сам іде на прохід. Ганс залишається у бюрі так довго, поки не вийдуть усі урядовці. Коли є сам, підходить до бюрка панни Келлерівни і поправляє в її рахунках дбайливо та непомітно всі її помилки. Він уже давніше доглянув, які „бички“ вона стріляє у своїх книгах, а не хотів би, щоб Христіан звернув на це увагу.

Нараз відчиняються двері і входить Христіан. У руках тримає велику гуму до чорнила і гострий ніжик. Побачивши Ганса, каже, що „забув тут щось важного“ і зараз відходить, навіть не спитавши, що Ганс тут робить.

Від цієї стрічі два брати вже не розмовляють один з одним як досі. Навіть не ходять разом на прохід до парку. Буває і таке, що один з них спізнюється на обід на кілька хвилин. Іх господар попросту розводять руками з розпущи, що в четвер вони зовсім не помітили, що не було на обід обов'язкової баранини.

Літо; вікна в бюрі відчинені настій. На бюрових столиках стоять китиці квітів. Іх принесла Лютта, бо вона любить квіти. Христіан заявляє, що „на таку невинну примху можна й у бюрі дозволити“, а Ганс не протестував.

Лютта прийшла до переконання, що ці два старі медведі не такі страшні, як спочатку їй видавалося. Але записувати числа до книг, то така страшно нудна робота і в такий гарний день найкраще булоб заснути. Кілька хвилин пізніше яснозолота голівка лежить на китці і рівномірний віддих вказує на те, що Лютта заснула.

Христіан і Ганс були в суді. Христіан вертається пеший до бюра.

— Прокляті мухи! — каже входячи, але побачивши Лютту, як вона смачно спить, ніжно відганяє муху знад її голови. Лютта будиться по добрій пів годині. Христіан каже, що він саме в цій хвилині вернувся із суду.

Кілька днів пізніше каже Христіан до Ганса: — Я мушу тобі щось сказати.

— Я вже знаю — відповідає Ганс — ти старший від мене, отже ти женись з нею. Я покину інтерес, ти сплатиш мені мою половину і я йду.

— Ні, ти молодший — відповідає Христіан мелянхолічно — ти маєш більше даних на успіх. Я відйду з інтересу.

— Я не можу прийняти від тебе такої жертви.

— Я теж ні.

І сідають оба безраді. Ганс розважає спаву так:

— Нехай вона сама вибере. Напишемо їй два листи.

Христіан сідає і пише:

„Віповажана Пані!
Я звертаюсь до Вас з одною дуже поважною пропозицією: чи Ви не згодні б ділитися зі мною моє скромне родинне огнище?“

У надії, що ви не відкинете моєї гарячої просьби

залишаюсь з найглибшим поважанням відданий Вам
Христіан Крігер,
гол. дир. фірми „Крігер і С-ка“.

Лист Ганса був такий:

„Моя дорога панно Лютто!
Ви зробили би мене безмежно щасливим, якби Ви хотіли озолотити решту життя чоловікові, який жде від Вас відповіді і просить прийняти вислови

ганського признання
Ганс Крігер“.

Літературна нагорода за 1936 р.

Комунікат Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка.

Рада Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка вирішила на своїм засіданні дня 27. м. м. склад журі літературної нагороди за 1936 рік. Журі буде складатися з таких членів Т-ва: Василь Софронів-Левицький, Денис Лукіянович, Микола Матієв-Мельник, Володимир Раданкевич, д-р Михайло Рудницький. Журі визначить три найкращі твори української літератури, які появились в часі від 1. XI. 1935 до 1. XII. 1936 р. окремим чином на західно-українських землях і на еміграції. Висоту премій, які Т-во розділить між письменників, що їх твори будуть відзначені, подасть Рада Т-ва пізніше, з огляду на те, що збірка жертв ще непокінчена.

Рада Т-ва просить Видавництва прислати негайно до підручної бібліотеки Журі по 6 примірників своїх видань з вище зазначеного

часу. Один примірник по змозі з автографом автора призначений до бібліотеки Т-ва.

Дальші датки на фонд літературної нагороди зложили: кооп. „Будучність“, Тернопіль 200 зол., Т-во „Карпатія“, Львів 100 зол., „Українка“, Новий Почаїв 100 зол., фірма О. Левицька і Сп. („Елегант“), Львів, 50 зол., Радонова Молочарня, Боднарів 30 зол., Дмитро Жук, Павлова 2 зол. Усім жертводавцям щира подяка.

Дальші жертви просимо слати на адресу: Львів, Центробанк, вул. 3. Мая 15, з допискою „На Літературний Фонд“.

ЗА РАДУ ТОВАРИСТВА:

Роман Купчинський,

голова.

Василь Софронів-Левицький
референт літ. нагород.

Большевики погрожують підбосом балтійських держав.

МОСКВА, 1. 12. ПАТ. У п'ятому дні зїзду совітів промовляв секретар лєнінградського партійного комітету Зданов. Він загрозив, що „коли Естонія, Латвія та Фінляндія не послухають підшептів фашистських авантюристів, то червона армія, опираючись на лєнінградському промислі, розширить вікно в Європу, щоб побачити, що діється за тим вікном“.

БЕРЛІН, 1. 12. ПАТ. Коментуючи ту промову, „Політш-Діпломатіше Кореспонденц“ додає в ній щось більше, як звичайні погрози.

ЧИ БАЛТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ СПРАВДІ ВОРОЖІ ДО СССР?

РИГА, 1. 12. АТЕ. Естонський начальний вождь ген. Ляйдонер сказав підчас святочної промови м. ін.: „Наші взаємини з СССР ніколи ще не були такі добрі, як тепер. СССР зброїться, та не маємо основ думати, щоб він зброївся проти нас. Навпаки — стверджуємо, що СССР хоче жити з нами мирно...“

З католицького життя.

ЦІЛЬ ПОДРОЖІ КАРД. ПАЧЕЛЛІА ДО ВАШИНГТОНУ.

ВАШИНГТОН, 1. 12. ПАТ. У тутешніх колах різно інтерпретують ціль недавньої поїздки кард. Пачелліа до Вашингтону. Йшло мабуть про навізання дипломатичних взаємин, про боротьбу проти комунізму і про діяльність одного кат. священика, що вів кампанію проти Рузвельта. У поінформованих колах говорять також, що поїздка папського державного секретаря мала у спокоїти опінію америк. католиків, які жалілися, що Апостольська Столиця присвячує їм замало уваги.

На другий день обидва вони йдуть до бюро дуже схвилювані.

Панна Лютта зв'язується в бюрі щойно коло 10-ої. Вона підходить по черзі до одного і до другого, подає їм руку і каже:

— Яка я Вам вдячна за Ваше добре серце, що Ви жертвуйте мені дах над головою. Я певно вже непотрібна Вам у бюрі, бо роблю у своїх рахунках забагато похибок. Я сама це знаю. А щоб не позбавляти мене хліба, то Ви хочете зробити з мене господиню дому. На жаль... — тут вона закинується і червоніє — ... я хочу просити Вас, чи не булий Ви такі добрі і затримали мене бодай до осені в бюрі. Я рахувала на це дуже. Бо я... я... заручена і восени маю вийти заміж.

Аж тепер вона почервоніла по самі вуха.

Христ'ян помовчав і сказав:

— Не маю нічого проти, щоб Ви залишилися у нас до осені.

Але Ганс схвилювався:

— Ми, річ ясна, не можемо ризикувати вам труднощів, коли ви хочете вийти заміж. Бачу, що у наших бухгалтерок це вже входить у хоробу.

Лютта аж налякалась такого піднесеного тону свого шефа. Але подумала собі: „До осені мушу витримати!“ і замовкла.

Очевидячки брати із фірми „Крігер і Ска“ ходять тепер знову разом своєю звичайною дорогою до парку.

Христ'ян сказав упівголос:

— А я гадаю, добре сталося, що вона прийняла наші листи так трохи гумористично.

Ганс не зовсім погоджується:

— І ми, старі осли, так дали себе скомпрометувати!

Один на одного дивиться трохи зизом і цим іронічним і трохи спочутливим поглядом вони перемазали всі свої непорозуміння за останні місяці.

Приходить осінь. На місці Лютти Келлер сидить у фірмі „Крігер і Ска“ — мужчина.

Перекл. К. Л.

ЗА НАЛАДНАННЯ ВЗАЄМИН МІЖ КАТОЛИКАМИ І НІМЕЦЬКИМ УРЯДОМ.

БЕРЛІН, 1. 12. КАП. Недавно відбулася дальша розмова кард. Фавльгабера з канц. Гітлером, на якій обговорено головний предмет конфлікту між католицизмом і націонал-соціалізмом, а саме справу товариств і виховання молоді. Покищо атмосфера в Німеччині напружена. Серед гітлерівських організацій ведуть інтензивну пропаганду з метою: відтягнути вірних усіх церков, „що лише обнижують здоровий людський розум“. Та акція дає вислід: у вересні 4.500 осіб покинуло церкви. Німецький єпископат видав пастирський лист проти того натиску на совість.

УЧИТЕЛЬ ВЕДЕ ПРОТИРЕЛІГІАНУ ПРОПАГАНДУ.

ТУХОЛЯ, 1. 12. КАП. „Глос Тухольскі“ з 28. м. м. повідомляє, що католицькі організації з Грудзьондза внесли скаргу проти місцевого управителя школи Вечинського, який у публичних виступах висміває католицьку релігію.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

СТАЛІН, МОЛОТОВ, КАГАНОВИЧ І ВОРОШИЛОВ — УКРАЇНСЬКИМИ ДЕЛЕГАТАМИ З КИЇВИНИ.

(ВУ) III. надзвичайний зїзд Совітів Київщини вибрав 67-ох делегатів на всесоюзний зїзд Совітів і 178-ох на всеукраїнський. На перших місцях обох лист видніють імена Сталіна, Молотова, Кагановича, Ворошилова, Косіора, Постишева і т. д. Між учасниками зїзду було 74.5 при. українців, 10.5 при. москалів, 9.5 при. жидів і 1.5 поляків.

ВОВНИ

ВОЛІЧКИ

ОСТАННІ НОВИНИ.

ARLO

ПАНЧОХИ

ТРИКОТАЖІ

Ціни низькі.

пл. Галицька 3.

Найліпші гатунки.

Протиурядова змова в Каталонії.

СЕРБЕРЕ, 1. 12. ПАТ. У барселонській пресі появились вісті, що в Каталонії викрито протиурядову змову і арештовано кілька визначних осіб, м. ін. президента каталонського парламенту Казановаса. Барселонські урядові кола намагаються представити те все як інцидент без більшого значіння. Він — мовляк — зловиться до

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Перед німецькою амбасадой у Вашингтоні 50-ох страйкуючих моряків та муринів урлали проти гітлерівську демонстрацію.

Румунський міністр закорд. справ Антонеску вибирається з початком найближчого тижня до Німеччини.

У французькому міністерстві публичних робіт підписали збірну умову зі 100.000 робітників, що працюють при будові доріг.

Злучені Держави почнуть будову двох нових кружляків.

Міжнародний конгрес православної теології почався в Атенях. Отворив його король Юрій.

2 французькі фабрики в околиці Ліля звільнили частину робітників, що від кількох тижнів приступили до окупаційного страйку.

У Чехословаччині комуністи будуть голосувати проти бюджету на 1937-8. р., зокрема проти бюджету нац. оборони.

Рада Ліги Націй збереться на надзвичайне засідання 10. ц. м.

В Абіссинії дивізії ген. Джельозо зазнали вчора Аляму і Уенде, поборовши чималі теренні труднощі.

Чилійський уряд вислав нового амбасадора до Риму; у дипломатичних повноваженнях призначив італ. королеві титул цисаря Абіссинії. Американські дипломатичні кола здивовані, навіть обурені, бо саме тепер йдуть наради представників амер. держав над справою визнання італійського цисарства.

Порошки для дорослих
з ф. б. р. зм.

KOWALSKINA

вживаємо при невиліковних

БОЛЯХ

ГОЛОВИ

Німецький уряд запевнив британський, що в німецько-японському договорі нема тайних клаузул і що він не має військового характеру; подібну заяву дістала В. Британія від Японії. Все таки мін. Іден висловився у палаті громад про договір негативно, мовляк: він є взагалі проти поділу світу на два ворожі табори.

У Перу викрито революційну змову; провісників депортовано.

Над Фінляндією кружляв довше як годину невідомий літак, що опісля відлетів на схід. Це не був це один зі совітських „літаків-марс“.

Литовський уряд запропонував совітському виміняти 15-ох арештованих литовців — совітських громадян, здебільша священиків, на комуністів литовських громадян.

У північній Франції відчувують нестачу вугілля тому, що відколи введено 40-годинний день праці, продукція північно-французьких копалень покриває лише 70 при. місцевого запотребування, не 90 при. з як колись.

Чеська національно-соціалістична партія оборонила своїм членам належати до товариств прихильників СССР.

У Франції покінчився страйк моряків; власники кораблів виповнили більшість їхніх домгань.

В Італії піднесено платні журналістів на 6—10 при.

Німецький шарже д'афер ген. Фавтелі прелетів до Саламанки з аташе посольства Штілєм.

Румунський міністр закордонних справ Антонеску зложив королеві звіт про розмови з мін. Беком.

В Англії покінчився страйк персоналу льондонських автобусів, що почався в суботу рано.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Повінь законів і наша дійсність.

Безнастанне видання законів у формі декретів президента, не згадуючи вже безлічі виконаних розпорядків міністрів до цих законів, доводять просто до розпуки правників, які не в силі опанувати цієї великанської кількості правних норм, що все більше і більше сплутують наше життя, свободу рухів і т. д. Ясно теж, що в хаосі і повені цих законів та розпорядків не орієнтується зовсім громадянин, якого ціле життя та ініціативу нормують саме нові закони. До того незнанням постанов цих законів, які за торкують саме життєві справи або накладають нові тягарі, не може ніхто боронитися. Напакі. Законодавство тримається засади, що з хвилиною оголошення закону кожний громадянин зобов'язаний знати його постанови.

Тому Редакція, користаючи з побільшення обсягу „Діла“, призначуватиме що тижня одну сторінку виключно на обговорення правних норм законів та розпорядків, у першу чергу податкових та адміністративних, щоб наші читачі не бачили наважання у лабіринті їх постанов. Крім того радо будемо містити рішення Найвищого Адміністративного Трибуналу чи присуди Найвищого Суду у справах, які мають засадниче значіння для організованого життя нашої нації

(напр. у справі прав української мови, свободи діяльності наших товариств та організацій і т. д.). Тому сподіємося, що такі рішення у засадничих справах надсилатимуть нам у першу чергу наші юристи-адвокати та безпосередньо зацікавлені товариства чи приватні особи, які виграли відклики у Варшаві. Радо будемо містити також цінні думки з досвіду тих правників, громадських діячів, який вони набули на основі своєї довголітньої практики, стрічаючись з прикладанням до нашого життя правних норм головно адміністративною владою. Йде нам про те, щоб не наражували нас на зайві кошти частогусто такі перешкоди, які легко вдалося оминути, якби ми добре знали правдиву інтерпретацію постанов багатьох законів. Тоді теж прийдемося боротися нам за наші слушні права в усіх ділянках життя. Будемо вдячні усім за надіслані нам практичні поради і вказівки з ділянки правного життя, які озброять нас до боротьби за слушні права українського народу.

Одночасно будемо подавати короткі рецензії про всі надіслані нам нові книжки, брошури і журнали з широкою ділянкою публічного і приватного права.

мр м. х.

Як виглядатиме змінений ґрунтовий податок?

Нашим читачам уже відомо, що декрет президента з 4. листопада ц. р. (оголошений у „Деннику Законів“ з 7. листопада ц. р. ч. 85 поз. 593) змінив дещо дотеперішні постанови про державний ґрунтовий податок. Тому, що цей декрет уніфікує постанови про державний податок у цілій державі та вводить велику підвишку податку вже для середніх господарств, від яких платять селяни понад 110 зол. податку річно, слід обговорити основні ці нові постанови. Не на двох думок, що ґрунтовий податок буде знову змінений в найближчих роках після закінчення переоцінки ґрунтів, яку переводять тепер класифікаційні комісії. Тому обов'язком наших селян прилипувати праці цих класифікаційних комісій в себе на місцях, бо якщо ці комісії зачислять поле до вищої класи, тоді селяни мусять платити вищий податок.

Засадничо ґрунтовому податкові підлягають усі ґрунти.

Які ґрунти є вільні від ґрунтового податку? Стаття 2. вичисляє 12 випадків, в яких закон звільняє ґрунти від цього податку. І так є вільні: 1) ґрунти, які підлягають податковій від нерухомостей (головно по містах і деякі по селах); 2) ґрунти, які належать до признаних державою виробовідань, в яких доходи призначені поспільно і виключно на цілі релігійного культу і не причиняються до особистих доходів духовенства або інших осіб; 3) ґрунти під цвинтарями; 4) ґрунти під залізничними шляхами і публич. дорогами, площами і парками; 5) ґрунти, якими користуються публичні народні школи або хліборобські школи та наукові установи в наукових або просвітних цілях; 6) неужитки, до яких закон зачисляє: піски, багна, мокляки, узбіччя, які не надаються на орні або лісні ґрунти, сіножати або пасовиська, скали, окопи, долини по торфї, глині і піску та ґрунти під отвертими водами; 8) ґрунти комасованих або скомасованих господарств на три роки; зате від цих ґрунтів платять посідачі додатки до ґрунтового податку для самоуправи: зі збільшення не користають ґрунти, де комасацію припинено; 9) неужитки під штучними рибними господарствами або з іншими інвестиціями, які уможливають їх експлуатацію — на 5 років від переведення інвестицій; 10) ґрунти під охоронними лісами; 11) штучно заліснені ґрунти за дозволом влади на 30 років від заліснення і 12) заліснені неужитки на 50 років.

Як обчислюють податок?

Основою виміру ґрунтового податку є гектар. Від ґрунтів, яких поверхня не перевищує 1 гектара, податок обчислюють від кількості вірн.

На просторі воевідств: краківського, львівського, станіславського і тернопільського ґрунтовий податок платять посідачі ґрунтів у висоті 40% чистого катастрального доходу, себто 40 сот. від кожного золотого чистого катастрального доходу. Напр. у катастрі означено:

що селянин має 100 зол. чистого катастрального доходу зі свого господарства — тоді ґрунтовий податок буде сягати 40 зол. ($100 \times 0.40 = 40$ зол.).

На просторі воевідств: волинського і поліського скарбона влада обчислює загальну суму ґрунтового податку для кожного повіту окрема таким чином, що множить кількість ґрунтів відповідної категорії числом, яке означає пересічну ставку з 1 гектара в золотих. Опісля загальну суму податку розділюють між поодинокі збірні громади, а там на селян платників. З тією метою додучено до закону тарифу з пересічним чистим доходом (ставкою) для кожного повіту зокрема поліського і волинського воевідства, яку теж подаємо:

Поліське воевідство.

Пересічні ставки з 1 га в золотих:

Повіти	з 1 га управних ґрунтів, сіножатей, городів і садів	з 1 га заліснених ґрунтів болот, пасовищ і ґрунтів під водами
Берестейський	1,10	0,22
Дорогичинський	1,10	0,22
Кобринський	1,10	0,22
Косівський	1,10	0,22
Коширський	0,95	0,19
Лунинецький	1,10	0,22
Піясський	0,95	0,19
Пружанський	1,10	0,22
Столинський	1,10	0,22

Волинське воевідство.

Дубенський	2,75	0,75
Горохівський	1,50	0,30
Костопільський	1,10	0,22
Ковельський	1,10	0,22
Кременецький	2,75	0,55
Любомельський	1,10	0,22
Луцький	1,65	0,33
Рівненський	2,20	0,40
Сарненський	1,10	0,22
Володимирський	1,50	0,30
Здолбунівський	2,75	0,55

На Холмщині, яка належить до люблінського воевідства, є окрема тарифа (ставки) для поміщицьких і селянських ґрунтів.

Звишка (прогресія) податку. Новий закон накладає крім того ще окремий додаток на тих платників, які платять річно більше ніж 110 зол. податку від ґрунтів в одному повіті. Ця підвишка (дегресія) податку по думці ст. 7-ої виглядає так:

Від 110—200 зол.	— 10% цього податку
Від 200—550 зол.	— 20% „
Від 550—1 250 зол.	— 30% „
Від 1 250—2 650 зол.	— 40% „
Від 2 650—4 400 зол.	— 50% „
Від 4 400—6 150 зол.	— 60% „
Від 6 150—8 800 зол.	— 80% „
Понад 8 800 зол.	100% „

ЖУРНАЛИ І ЧАСОПИСИ цілого світу
перечитаєш за 15 сотників у

„Всехпрасі“ Сикстуська 19
(мезанін).

Місячний абонамент 3 зол.
2—25 3166

Якщо є кількох співвласників і кожний з них уживає свою виділену частину ґрунту та сам господарує, тоді підвишку розкладають окремо на кожного співвласника.

Знижка (дегресія) податку.

Від платників, які від своїх ґрунтів, положе них в одній збірній громаді, платять не більше ніж 10 зол. ґрунтового податку, братимуть скирбоні уряди лише 50% цього податку. Ця знижка податку на половину не торкається тих платників, яких ґрунти дежать у промірі 10 км. від міст з числом населення понад 100 000 мешканців. Від платників, які платять від 10 зол. до 35 зол., братимуть лише 80% цього податку. Державний ґрунтовий податок платники будуть платити у двох сплатах: до дня 30. квітня і до дня 15. листопада.

Платникам, яким обнижує закон ґрунтовий податок на 50% і 20%, обтягнуть цю обнижку вже при першій сплаті, себто до 30. квітня.

Додатки до ґрунтового податку.

Крім того для самоуправних союзів будуть стягати від платників ще окремі додатки, які не можуть перевищити 50% загальної суми ґрунтового податку вже раз зі згаданою підвишкою від 110 зол. згору. В деяких випадках міністр внутрішніх справ у порозумінні з міністром скарбу може підвищити додатки для самоуправних союзів до 75%. Зі самоуправних додатків дістають хліборобські палати 3% з податку враз з окремим додатком по думці ст. 7. На українських північно-західних землях істнує ще вирівняльний податок, який розкладають між поодиноких платників розмірно до їх податків.

Постанови виконного розпорядку до цього закону подамо окремо негайно по їх оголошенні.

Важливі законопроекти.

Рада міністрів прийняла 23. ц. м. кілька законопроектів, над якими радитиме сейм і сенат. Між ними є законопроект про будову і вдержання публичних доріг, законопроект про аптикарію і законопроект про вищі приватні школи.

БУДОВА І ВДЕРЖАННЯ ПУБЛИЧНИХ ДОРІГ.

Цей законопроект має на меті упорядкувати: 1) організацію дорогової адміністрації; 2) справу зачислювання доріг до категорій: воевідських, повітових і збірних громад; 3) будову і вдержання частини державних, воевідських і повітових доріг на терені міст; 4) признає містам, виділеним з повітових самоуправних союзів, право стягати спеціальний дороговий податок; 5) справу доплат на покриття частини коштів будови і вдержання доріг державних, воевідських, повітових і збірних громад від власників нерухомостей та промислових і торговельних підприємств, яким дороги приносять спеціальні користи або вигоди; 6) справу скасування дорогового позичкового фонду; 7) справу доїздів до залізничних станцій і пристаней; 8) справу направи доріг; 9) зміну сіти державних доріг. — Законопроект стоїть на становищі, що державні дороги будуватиме і вдержуватиме держава, воевідські дороги — воевідський самоуправний союз, повітові дороги — повітовий самоуправний союз, дороги збірної громади — збірна громада. Рада збірної громади може своїм рішенням, затвердженим надзірною владою, зобов'язати громаду до будови і вдержання дороги збірної громади, яка має виключно місцеве значіння. Законопроект накладає на міста, виділені зі самоуправних союзів, обов'язок удержувати частини державних, воевідських і повітових доріг у межах міста з огляду на те, що дороги в містах мусять мати відповідну поверхню і з огляду на користи, які мають міста з цих доріг. Міста, виділені з повітових самоуправних союзів, зможуть накласти спеціальні оплати на вдержання доріг.

СТОРИНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

„Лечу зі своїм чоловіком!“

Дружина славного летуна, американського національного героя полк. Ліндберга, пані Анна Морров Ліндберг (донька б. амбасадора Злуч. Держав у Мексику), є також великою авіаційною летункою та дає першенство авіаційній перед усіма іншими засобами комунікації. Як відомо, п-ні Ліндберг пошлюбну подорож відбула аеропланом і товаришить своєму чоловікові в усіх його небезпечних повітряних ескападах. Трагедія, яку пережила та жінка (втрата малого сина, що його схопили та вбили гангстери) — відвужила Анну Ліндберг від людей, однак не ослабила зацікавленості до подорожі літаком. Тепер видала вона надзвичайно цікаву книжку п. н. „Лечу зі своїм чоловіком“ (книжка вийшла і в німецькій мові, у В-ві Е. П. Таль, Ляйпціг—Відень), — де описує дуже барвисто про славу свого часу подорож літаком по Далекому Сході. Спомини п-ні Ліндберг тим цікавіші, що вона вибирається знову тепер зі своїм чоловіком на нову подорож довкола світа, мабуть знову зі своїм (другим) сином. Для всіх лаяків цікавий сам опис приготувань до такої подорожі. „Наш літак (пише Анна Ліндберг), яким ми облетіли Далекий Схід, звався „Сіріос“: він мав величезний мотор силою 600 парових коней, збірник бензину, що вистачало на 3.000 км., і під літаком плавали (пливали), які уможливили нам осісти на заливі Гудсона та плисти здовж берегів Аляски і Сибіру, поміж численними японськими островами. Крім того ми мусіли забрати з собою безліч найрізноманітніших речей і приладів на всякий випадок. Ми мусіли брати

під увагу, що треба буде користатися з легкопиду, мусіли рахуватися з konieczністю перебувати довгий час на суші на далекій півночі, де потрібне тепле шатро й одіяння, — як також на півдні, де шатро має охоронити від міліонів комарів, — або, що треба буде осісти на отвертому морі, де потрібні не тільки харчі, але й солодка вода. При цьому берегтися, щоб не переступити низької границі передбаченого тягару. Кожний предмет треба було не тільки обмірковувати, але й кількості разів важити. Вже за тижні перед відлетом кімнати нашого помешкання були завалені різними предметами вантажу. В день, коли мій чоловік був зайнятий при літаку, на кожному предметі виділяла картонка: „не рухати“. Що ввечора ми переводили сегрегацію накопичених предметів, відкладаючи предмети, щодо яких рішилися взяти їх: гумовий човен, летунські одяги, рукавиці, летунські шоломи і панчохи, — посередній мала біла латка вага нашого малого хлопчика...“ Який важкий був вибір — на доказ цього п-ні Ліндберг наводить спір, чи брати рушницю: рушниця могла охоронити подорожних від голодної смерті, знову ширі і кулі це найбільше обтяження літака. Найцікавіші уступи споминів п-ні Ліндберг торкаються зустрічей з похмурими самотниками на Далекій Півночі та з агресивним вигодованим китайським населенням над рікою Янг-Тсе. Читач разом з авторкою переживає теж глибоку емоцію — розмови на коротких хвилях радіо-апарату з незнайомими одиницями на безлюдних безкрайних просторах Сибіру.

Кар'єра Загарова.

„Найбільше таємнича людина світу“ — так називали Василя Загарова, який помер перед кількома днями в Монте Карльо.

Загаров створив довкола себе правдиву легенду. Уродився він 16. жовтня 1849 у Мугалі, маленьким містечку західної Анатолії в Малій

ред Загаровим відкрився світ і надії на великі авантури, надії великих грошових і політичних справ.

Як на замовлення почалися балканські війни і Загаров відразу дістав величезний ринок збуту. Він почав доставляти зброю Греції. Його хитрість і вроджений хист до комбінацій і інтриг придбали йому славу небезпечної людини. Після перших успіхів Загаров заложив у Лондоні власну фірму і приступив до спілки з Вікерсом та з іншими багатими фабрикантами зброї. Якби на замовлення вибухла російсько-японська війна і майно Загарова збільшилось удеситеро. Політичне значіння Загарова зростало як на дріжджах. Англійський уряд надав Загарову великий хрест ордену Бани і почесної сера. Французький уряд надав йому спершу старшинський хрест, а відтак хрест почесної легії. Загаров почав роздавати гроші на різні добродійні й наукові цілі у Франції, Англії та Балканах, щоб здобути собі ще більшу популярність.

Василь Загаров був жонатий із княжною бурбонською, вдовою по герцогові Віллі Франкові. Мешкав він дуже часто в Монте Карльо і у своєму замку в Валенкурі. Був теж довгий час власником казино гри. Загаров відкрив також Венізе́льосу і підніс його на вершини політичної кар'єри.

В останніх часах Загаров жив зовсім самотньо, нічим не цікавився і не мішався зовсім до політики.

Таємнича оселя в джунглях.

Джагоре — одна із тих індійських держав, що тільки номінально зберегли ще свою незалежність, бо в дійсності вона давно вже стала англійською колонією, що нею кермують англійські урядовці.

Велика частина Джагоре — це непролазні джунглі. Залізних шляхів і доріг зовсім нема. Комунікація між більшими осередками відбувається при допомозі літаків. При нагоді урядових легіонів відкрив один літак серед глибокої джунглі якусь невідому оселю, якої не могли чинити на ніякій карті. Про існування цієї таємничої оселі давно вже ходили чутки, але ніхто не міг нічого певного сказати. До джунглі післали експедицію, яка по важких трудах добилась до таємничої оселі. І там щойно розкрилась загадка.

Оселя в джунглях це було містечко, що

мало 6.000 мешканців — людей, що втікли з інших міст і осель Джагоре. Вигнали їх у безлюддя високі податки, що їх англійська влада на них накладала. Мешканці заявили урядовій комісії, що вони втечуть ще глибше в джунглі, якщо податки не будуть зменшені. Колоніальний уряд вислухав справедливіх домагань поселенців і заявив, що в новій оселі братимуть тільки мінімальні оплати. Це рішення мало такий наслідок, що до оселі в джунглі почали напливати мешканці з усіх усялів. По кількох місяцях нове містечко мало вже 12.000 мешканців і наплив нових поселенців зовсім не зменшився.

Щасливі мешканці Джагори, що могли втікти перед податками в джунглі. Кудись мабуть, наші платники втікали, коли в нас нема джунглів?

ВІДКРИТТЯ МОСТУ НАД ЗАЛИВОМ САН-ФРАНЦИСКО.

У четвер 12. листопада відкрили найвищий у світі міст, збудований над заливом Сан-Франциско. Він лучить місто Сан-Франциско із першим містом Ожленд. Міст збудований коштом 77 міль. Він довгий на 8 і чверть американської милі. Його відкрив президент Рузвельт, натиском електричного гудика у Вашингтоні. При візді на міст зазвонили дві електричні зелені лампи на знак, що президент відкрив міст.

Міст почали будувати при допомозі федеральних фондів 19. липня 1933 р. ще за президентом Гербертом Гувером. Він складається із двох частин. По середині переходить у тунель над острів Ерба Буена. Інші частини ведуть понад морський залив. Перепад атом буде коштувати 65 центів в одну сторону.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРИГОТУВАННЯ ДО КОРОНАЦІЇ КОРОЛЯ ЕДВАРДА.

Який тісний зв'язок існує між Америкою і Англією підняти з того, що корабельні лінії вже тепер містять великі оголошення в тойоромі щоденниках, щоб заздалегідь зарезервувати собі місця на кораблях. В оголошеннях є пригласення, що коронація відбудеться 12. травня 1937 р. Найдивніше, що німецькі корабельні лінії Гамбург-Америка Лінія і Німецький Ллойд залучають перед у цих оголошеннях. Вони вже тепер оголошують, що їх кораблі відлітають у дні від 18. квітня до 5. травня 1937 р., отже містять прогледку три чвертини року наперед.

Чи ви знаєте, що...

Біблія досі перекладена на 630 мов і розійшлась у 500 міль. примірниках. Це найбільше поширена книжка у світі.

Цитрина не є зовсім kwasna; вона має в собі приблизно 10 проц. цукру.

Китайці вигадали один одного питання: „Чи ви вже їли риз?“ Коли китайець каже „так“, то значить, що має добрий апетит, отже є здоровий, а ще значить, що йому ведеться добре.

Наполеон користувався скитром Карла Великого? Так, це ви знаєте. Але не знаєте, що цей історичний предмет не був ані скитром ні власністю Карла Великого. Це була дригетська палочка одного напелмьмйстра в XVII віку. Вона лежить тепер у музеї в Лювірі з надписом „Санктус Каролус Мартіус“, але це значить фальсифікат.

Найбільша людська статуя у світі — велика статуя Будди в Бірмі. Вона пропала біля раз і сто літ не могли її знайти. Щойно при будві залізничі відкрили її. Ніхто її не акрав ані не сховав. Вона заросла буйною рістю так, що її пинилась під землею.

У міській бібліотеці в Цитта є оригінальна палітурка книжки. Це шішов з чоловіка, одити розбіжника.

У XVIII в. жив лікар Каспар Барлей, який збожеволів. Він уявляв собі, що його тіло зроблене з масла і оминав соння та печія, щоб не розтанути. Одного разу хотів проколоти собі скочив до ріки, де втопився.

ДИВОГЛЯДИ.

НАЙМОЛОДШИЙ ЖЕНИХ НАЙМОЛОДШОЇ СУДЖЕНОЇ.

Одна із відомих п'ятиквіз-бланшет у Шон (Канада) маленька Іванна, що саме тепер має 2 і пів року дістала першу у своїй житті любовну оферту. Її суджений чи пак залоблений має 8 літ і є сином одного купця у Вашингтоні Івану побачив він на екрані та на знімку і... змисля закохався. До малої Іванни написав він такого листа:

„Я перший чоловік, який хоче женитися з тобою і ніхто на світі не любить тебе так, як я. Після Рузвельта я буду президентом Злучених Держав. Запевню тебе, що коли мусітиму воїти на війну, ти кермуватимеш цілою державою замість мене. Твій перший муж Bobi“.

ПОІЗД СЛОНІВ.

До Риму приїхав цими днями окремий поїзд з оригінальним вантажем... самими слонами. Слони потрібні до історичної фільми „Сципіон“. Сцена фільму малює найдоказливіше всі пуги ської війни. Щоб осилити найважчий воєнний ефект спровадили транспорт освоєних слонів. Кошти транспорту є 50.000 лірів.

Ширіть наш часопис!

Справа української мови в дільничевих урядах у Львові.

Народня Організація Українців м. Львова порушувала кількакратно на сторінках української преси справу мельдункових карток, виповнюваних в українській мові. Президент міста д-р Островський поставився до виповнювання карток українською мовою об'єктивно і признав слушність нашим домаганням.

Ми ставили вимогу офіційного об'їзника до комунальних урядів у Львові в справі української мови. Цього нам не зробили і наслідком того, що такого об'їзника не видано, мав місце в б-ому дільничевому уряді у Львові дикий вияв нехвилювання до українства й української мови. А саме п. Іван Мішко, урядовець б-ої дільниці, посяг на мельдункові картки, виповнені і принесені п.

Іриною Зацерковною (Львів, вул. Потоцького ч. 14.), тільки тому, що вони були в українській мові.

Запитуємо п. президента, що він зробить з таким урядовцем, який викликає своєю невідповідною поведінкою роздрення та розбуджує національні пристрасті. Додаємо, що зголошень у справі неприпинання мельдункових карток в українській мові є чимраз більше.

Коли справа законних вимог не буде налагоджена на львівському терені, постарасмося про внесення інтерпеляції в сеймі та про інтервенцію в Міністерстві Внутрішніх Справ.

Секретаріат Н. О.

Відкриття бюджетової сесії сойму.

ПРОМОВИ ПРЕМ'ЄРА СКЛАДКОВСЬКОГО І ВІЩЕПРЕМ'ЄРА КВЯТКОВСЬКОГО.

У вівторок 1-го ц. м. в год. 4 попол. відбулося відкриття цьогоорічної звичайної бюджетової сесії сойму. На початку марш. Цар відчитав декрет президента про відкриття сесії, після чого переведено уконститування 12-ти комісій. Відбулось воно в такий „упрощений“ спосіб (на підставі нового соймового регуляміну), що марш. Цар відчитав список усіх членів усіх 12-ти комісій; не було ніякого спротиву і тому автоматично склад комісій ухвалено.

Після того прем'єр ген. Складковський виступив 20-ти хвилинну промову. Прем'єр заявив свою радість з приводу того, що зібрався сойм. Уряд не був захланний на законодавчі компетенції. У 1932. р. появилось 91 декретів, у 1933 — 78, у 1934 — 55, у 1935 — 44, а минулому році лише 29. Після того прем'єр казав про деякі напружені політики уряду (як „суспільна справедливість“) та умовини праці. Вказав, що 1000 селянських дітей-стипендіатів увійшло до нижчих класів; уряд реалізував засаду про рівні права й обов'язки у плачненні податків, що не приходило легко, але всеж удалося так, що гроші спадають з замкнених досі джерел (натяк на діди — прем. Ред.). Уряд виступав теж проти антиселянських ексцесів, але радіє, коли селянська мова пливе до міста, до ремесла, промислу та культури.

Прем'єр заявив, що головна атмосфера, в якій працював уряд, це свідомість, що йде по-

вільна, але постійна господарська поправа. Джерелом сили і тривкості є співпраця президента республіки з марш. Сьміглім.

Прем'єр виступив проти атмосфери „політикерів і доктринерів“, які в усьому бачать лише

ліхні сторінки. Прем'єр чекає від сойму здорової критики.

Після того довгу промову виступив віцепрем'єр і міністр фінансів інж. Квятковський. Вся його промова була втримана у високо-оптимістичному тоні. Він доказував увесь час тезу, що Польща перейшла з періоду господарської дефензиви до офензиви, відчитуючи на доказ м. ін. довгий реєстр порівнюючих цифр.

Сойм матиме тепер імовірно ще тільки одно засідання у вівторок для переведення короткої генеральної дебати.

Земельна реформа ослабила оборонну силу Польщі.

ЗЕМЛЕВЛАСНИКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВІДСТВА ПРОТИ ПРОДАЖІ ЗЕМЛІ УКРАЇНЦЯМ.

У четвер 26. м. м. відбувся у Тернополі зїзд землевласників під проводом гр. С. Баденія. Проїх нарада і рішення землевласників довідуємося з кореспонденції, поміщеної у варшавському консервативному „Насі“ (ч. 33. з 1. ц. м.), з якої подіємо деякі уступи в перекладі. На нараді виступив з промовою пос. К. Кшечунович і пос. Ст. Трачевський. Перший говорив про справу відновлення задовжених великих господарств і про податкові болячки. Другий торкнувся справи будови цукроварні „Подоле“ в Березовиці під Тернополем та довше спинився над „справою оборони польського стану посідання“.

„Проблема парцеляції — говорив пос. Ст. Трачевський — у Сх. Галичині (в оригіналі: в Малопольське Выходній“) є національною справою. Від 1919. р. до 1934. р. розпарцельовано у трьох воєводствах, себто у станіславівським, львівським і тернопільським коло 300.000 га землі, з чого коло 220.000 пішло на доповнення господарств і комасацию. З цієї кількості лише 10 призначено для польської руки, решта в українській. На осаді пішло 80.000 га, з чого 20.000 в руки українців. Справа парцеляції є без сумніву національною справою і тому вимагає спеціального уважливого підходу. Повне нехтування українців при розділі землі мусить викликати недовдоволення. Вже тепер чути голоси в цій справі“.

Тут промовець пригадав з реферату сен. Ю. Пашковського на вічу в земельній справі його слова, що „парцеляція для поляків є лише експериментом — для українців означає життя або смерть“.

Промовець домагався переведення парцеляції під контроль суспільності. Слід парцелювати не передаючи знищені варстати і швидко по їх

парцеляції можна приступати до частинної парцеляції інших маєтків.

В дискусії промовляв між іншими посвояд-др Білік підкреслюючи, що землевласники висувають на перше місце добро держави, а не егоїстичні цілі. Обговорюючи податкові болячки згадав, що цих справ не можна негайно розв'язати, але до їх усунення змагають послідовно. Описав воевода обговорення можливості зросту продукції на терені тернопільського воєводства та управу рослин, які краще оплачуються від збіжжя.

Зїзд прийняв низку резолюцій. В першій резолюції зїзд стверджує, що аграрна політика і виконання закону про земельну реформу з огляду на польську державну рацію принесли негативні наслідки, ослаблюючи польський національний стан посідання і внутрішню оборонну силу держави головню у воєводствах з мішаним населенням. У другій резолюції землевласники домагаються безоглядної заборони продавати землю підчас парцеляції в чужі руки, щоб вдержати національний стан посідання.

3 ОСТАННЬОЇ ХВИЛИНИ.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ В ЕСПАНИ?

ПАРИЖ, 1. 12. Агас. До еспанських пристаней, що підлягають урядові з Бургос, причаляли частини німецької армії.

ПІСЛЯ НЕВДАТНОГО ЗАМАХУ В ТОКІО.

ТОКІО, 1. 12. ПАТ. Змовники, арештовані під замітом замаху на прем. Піроту, твердять, що вони не могли дістатися до міністра рільництва, щоб виступити проти хліборобів провінції Фукушіма, тому хотіли звернути на себе увагу, кидаючи бомби.

В обороні рідної землі.

ВІЧЕ В ЧЕСАНОВІ ЛЮБАЧІВСЬКОГО ПОВІТУ.

Дня 24. м. м. відбулося в Чесанові в салі Нар. Дому віче судової округи Чесанів під проводом дир. Григора Лебедовича; секретарював п. Теодор Обианський з Мошиниці. Реферат про земельну справу виступив пос. д-р Роман Перфецький. У дискусії забирали голос пп.: Гринь Стефанівський з Нового Села, Стефан Павлюк з Площаниця, Микола Карвацький з Улазова, Стефан Прийма з Нового Села, Василь Пашко з Нового Села, Дмитро Амброз з Люблиця Старого і Данило Головатий з Нового Села. По дискусії ухвалено одностайно відомі резолюції з протестом проти колонізації української території колоністами з корінної Польщі. Резолюції вислано до воєводства і Президії Ради Міністрів.

ПРОТЕСТАЦІЙНА НАРАДА У ВІКНІ СКАЛАТ-СЬКОГО ПОВІТУ.

Дня 21. XI. відбулася у Вікні, пов. Скалат, нарада, яку отворив п. Йосиф Герман. Предсідником вибрано Степана Германа, який покликав на секретаря Максима Метельського. Реферат про земельну справу та її оборону виступив голова ПНК п. Олександр Пісечний. По рефераті збори одностайно прийняли відповідні резолюції, які вислано до воєводства і Президії Ради Міністрів.

НАРАДА В КАМІНЦІ СТРУМИЛОВІ.

Дня 27. м. м. відбулася в Камінці Струмиловій у великій салі Нар. Дому заходами ПНК УНДО політична нарада, в якій взяла участь інтелігенція і селяни з цілого судового повіту. Присутніх 284 осіб. Нарада відкрив голова Повітового Комітету О. Мушкевич, до президії вибрано О. Задворняка, М. Литвина, П. Свиницького, П. Глоговського, І. Дашинна, С. Рогоцького та Т. Зуба. Секретарював п. Іванців з Тадаць. Реферат про потребу й засоби боротьби за землю виступив посол тутешньої округи В. Кузьмович. Збори одностайно й без дискусії прийняли відповідні резолюції, які вислано до воєводства і до Президії Ради Міністрів.

Після того відбулася нарада господарсько-кооперативна. Відповідний реферат про господарсько-кооперативно-кредитову справу виступив дир. Центробанку у Львові п. С. Кузик. По півторогодинній рефераті, в котрім промовець порушив усі болячки нашого господарства, кооперативів та кредитових установ, як теж справу дрібної ошадности по селах, відбулася дискусія, в якій забирали голос о. шамб. Цегельський, П. Глоговський, д-р Сайкевич та О. Задворняк. Збори покінчено відспіванням нац. гимну.

О. М.

Похорони бл. п. Ян. Кривіцького.

У вівторок 2. ц. м. відбулися з вірменської крини у Львові похорони бл. п. Якова Кривіцького. Панахиду відправив о. кан. Кишакевич разом з о. Назарком ЧСВВ. По панахиді попрощав Покійника від українських акторів п. В. Блавацький. Підчас похоронів співав хор артистів театру ім. Тобілевича і „Заграви“. В похороні взяли участь широкі кола львівського громадянства, українські актори та наддніпрянська еміграція. На цвинтарі промовляв студент прав Ярослав Масляк, учень драматичної школи п. Кривіцької.

З відчитової салі.

БОЛГАРІЯ — КРАЇНА ВИНОГРАДУ, ВИНА, СПІРТУ ТА ШИРОКО ЗОРГАНІЗОВАНОГО ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНОГО РУХУ.

В неділю 29. ц. м. виступив лікар д-р М. Василь удруге відчит під поданням вгорі наголовок у Таві „Відродження“. Прелегент обговорив ширше справу протиалькогольної боротьби в Болгарії, де працював як лікар 15 років і мав змогу приглянутися їй зблизика. Болгарська нація приступила до пильної боротьби з алькоголізмом тому, бо внаслідок великої консумції вина збільшилося там дуже число умово недужих та епілептиків. Тому боротьбу з алькоголізмом ведуть тепер у Болгарії зорганізовано і то на широку мірку, при чому в перших рядах є болгарські лікарі. Протиалькогольний рух піддержують теж такі політики, як Цанков та багато інших.

На рефераті була присутня головню молодь, яка виповнила вшерець привітну домітку Таві „Відродження“ при вул. Чарнецького ч. 24.

НОВИНКИ.

— До ВП. Передплатників Атаєсу України. На листовні запити спрямовані до нашого В-ва у справі закінчення Атаєсу України повідомляємо, що незначно пересунуто речення закінчення твору з причини незалежних від нас цього В-ва, а саме через кількомісячний страйк львівських літографів, та опісля через відомі події у Львові весною ц. р. До того бажання нашого В-ва видати твір якнайкраще, не жалюючи трудів і додаткових коштів, вимагало радше дещо спізнити речення, як дотримати його коштом якості виконання твору. Третій випуск Атаєсу, як ми це недавно оповістили, друкується, а рівночасно задіється до друку четвертий останній. В-во Український Видавничий Інститут у Львові. 3178

— З цим числом „Діла“ висилаємо нашим передплатникам як безплатний додаток чергове (23.) число журналу „Назустріч“ з 1. ц. м., що вийшло з таким змістом: Осип Боднарівич: Історія Українського Війська. — Антін Нивинський: Історична повість поширюється. — Еміль Вергарн (1855—1916). — Поезії Еміля Вергарна у перекладі Святослава Гординського: Діалог. — Радість. — В. Ласовський: Микола Бутович. — Андрій Ластовецький: Цьогорічні лауреати Нобеля в ділянці хемії і фізики. — Підслухана розмова. — З вчора танку та співаю. — С. Яблонська: Юкіо. — З концертної сали: Вечір стрілецької пісні. — Галя Левицька. — М. Рудницький: Подорожі. — З поезії. — Мистецька хроніка. — Літературна хроніка. — В числі 20 ілюстрацій.

— Нові музеї у Львові. Як повідомляє польська преса, у Львові повстануть незадовго два нові музеї: етнографічний і музей праісторії „червінської землі“. Оба будуть приміщені в палаті Бєсядєцьких при Галицькій площі. На етнографічний музей зложиться збірка Александра Прусевича, б. директора музеїв у Кам'янці Подільському і Луцьку, що містяться в домі при вул. Вірменській ч. 23. До тієї збірки придуть збірки з музею артистичного промислу і з національного музею ім. Яна III. Музей праісторії „червінської землі“ (новий польський термін на східно-галицькі українські землі) обійме збірку зложену тепер у львівському університеті, та збірку музею ім. Підлунських. Організацією музеїв займється дир. д-р Чоловський при співпраці проф. д-ра Ад. Фішера, А. Прусевича і проф. д-ра Л. Козловського.

— Загальні сходи членів Української Породи для вибору звання при Гол. Управі „Рідної Школи“ у Львові відбудуться в суботу 5. XII. ц. р. в год. 18. у домі Гол. Управи „Р. Ш.“ у Львові, вул. Сикстуська 46.

— Українка. В листопадовому зшитку місячника „Slovansky Prehled“ А. Фрінта в статті „Що було виконано з Колларових вимог про літературну взаємність словян“ придивляється як до українського дорічку на тлі слов'янської культурної співпраці. В огляді слов'янського життя зазначено ряд подій з економічного, політичного і громадського життя українців у СССР і Польщі, які за відповідною пресою подає В. Харват. — „Le Monde Slave“ приніс статтю-рецензію Рене Мартеля, в якій дуже прихильно реферує працю О. Мицюка „Нариси з соц.-господ. історії Угорської, нині Підкарпатської Русі“. — „Promethee“ (орган нац. думки народів Кавказу, України й Туркестану) в листопадовім числі містить статті: М. Данька „Сучасна боротьба України з Москвою“ та Ц. Науменка „Совітська Україна“.

— Важке для промисловців. Міська управа Львова пригадує, що згідно з 33. статтею промислового права — на кожному промисловому підприємстві має бути чіткий напис, що подає би повне ім'я та назвище власника та рід підприємства. Фірмам, що не пристосуються до того припису, грозять правні санкції.

— Чи може лікар доносити про проступок пацієнта? Міністерство справедливості звернулося до міністерства суспільної опіки з письмом, в якому висловило думку, що лікувальні заведення обов'язані повідомляти суди про проступки, які виявляються у зв'язку з лікуванням хорих (тяжке ушкодження тіла, зігнання плоду і т. п.). Міністерство справедливості зазначає, що цей обов'язок не стоїть в ніякій суперечності з обов'язком зберігання лікарської тайни, а її виявлення перестав бути безправним там, де в гру входить публічний інтерес. У зв'язку з тим міністерство суспільної опіки звернулося до головної лікарської палати за опінією в цій справі. Головна лікарська палата рішила на останньому засіданні підкреслити у

відповіді, що доноси про переступства не можуть належати до обов'язку лікаря з огляду на konieczність зберігати лікарську тайну і що це слід залишити його особистому рішення.

— Успіх 11-літнього українця. До славного віденського хлоп'ячого хору („Вінер Сенгер-кнабен“) прийняли 11-літнього сина о. Северія Сапруна з Дрогобича.

— Університетські виклади почалися знов у всіх львівських високих школах. П'ятьох арештованих студентів випущено на волю, 13-ох передано до слідчого арешту. — Коли почнуться виклади у варшавському та познанському університеті, вирішить на днях академічна влада.

— Трагічний кінець дефранданта. На залізничному шляху між Зимною Водею і Мшаною під Львовом кинувся під поспішний потяг 52-літній Ігнат Рап, заступник чеської фірми полотно Р. Шроль і згинув на місці. При ньому знайшли лист, в якому за причину самогубства подав страх перед відповідальністю з причини грошових браків у львівському представництві цієї фірми (вул. Третього Мая 2). Сума спроневерених грошей доходить до кількох тисяч зол.

— Афера „Чатів“ перед судом. Перед львівським судом почався сенсаційний процес проти 7-ох осіб, яким закидають ошукацтво при збиранні анонсів до часопису кордонної сторожі „Чатів“. Вони зложили „адміністрацію“ „Чатів“ і послугувалися сфальшованими і поручаючими листами міністерства скарбу, збирали анонси і випрошували субвенції — буцімто для „Чатів“. Коли одна сторона оголошеня у „Чатах“ коштувала 150 зол., згадані аквізитори брали від поодиноких фірм по 600 зол. крім провізій. — На лаві обвинувачених засів емер. птаман В. Тергазов, ем. бунчужний П. Чеховський, В. Колісний, В. Лебушка, Кассала, С. Латвійський і Р. Ліндштайн.

— Бандити перед судом. Перед львівським судом присяжних відповідає Н. Мальський, І. Літвін, Д. Теленка, С. Ляпкоцький та Р. Хінка. Прокуратор закидає їм, що вони обрабували Настю Дмитришину з Пархача (Сокальщина). Крім того вони правдоподібно убили корчмаря Соболя та обрабували американку Крайську.

— Львівська хроніка. Підчас облоги в пасажі Миколая і в городі Костюшка арештовано кількадесять підозрілих типів. — Ратункове поготівля перевязало 30. ц. м. сім осіб, що наслідком ожеледи поломили собі в місті руки.

— З овочарні при вул. Коперника ч. 28 два злодія вкрали в білий день 60 зол. і більшу кількість цукрів. — В готелі Кольонського при вул. Трибунальській скочила з другого поверху і вбилася на місці 19-літня Гелена Горенович з причини втрати посади. Перед тим вона напилася сильного квасу. — В. поліц. комісаріат приловив ватагу зложеною з 5 злодія у віці 15 і 16 літ. — Арештовано робітника Степана Баньчука, що крав залізо. У брамі дому при вул. Курковій 32 найшли підкинену 2-тижневу дитину.

— Віят — дефранданти. Перед ряшівським судом станули віят і секретар волости Турня, що спроневерили 650 золотих, безправно перетримали 550 зол. та переступили бюджетовий прелімінар.

— Крикавий грабінницький напад. До села Воютич самбірського повіту повернувся після кільканадцятилітнього побуту за границею 55-літній Антін Малевицько, з фаху нафтовий вертач. Він перебував в Японії, Китаю і Манджурії, де із звичайного робітника став власником кількох копалень і доробився великого маєтку. Врешті затуїв за рідним краєм і удержавши свої копальні, вернувся до своєї Самбірщини. Зі собою привіз значну готівку та цінну біжутерію. У Воютичах замахав у своєї сестри, злови Юлії Кірвало. Кілька днів тому, коли сестра поралася коло снідання, а Малевицько лежав ще в ліжку, впав до хати молодий чоловік і дав п'ять револьверових стрілів. Дві кулі попали Кірвало в рот, ранили її тяжко, а одна ранила Малевицьку в шию, так що він до години помер. Думаючи, що обі жертви неживі, грабінник ухопив монетку за 3 зол. та портфель, в якому находилося 100 доларів і втік. Повідомлена поліція прийшла на місце злочину і від тяжко раненої Кірвало довідалася, що нападником є Михайло Бабяк, якого незабаром зловили. Перед арештуванням він пробував утопитися в ріці, але невдачно. Доходження викрило, що Бабяк намовив до вбивства 60-літній господар Андрій Зарицький. Ще в 1912 р. жінка Малевицька, виїждючи до свого чоловіка в Америку, передала За-

рицькому своє газдівство з 8 морганів ґрунту в аренду. Коли по 24 роках вернувся Малевицько і справу перейшла до суду, який вирішив справу на користь Малевицьки. Щоб його позбутися, Зарицький намовив Бабяка, щоб спритав Малевицьку, а Бабяк виявився зі свого газдівства так, що й тяжко ранив Кірвалову та вкрав, що попало йому під руки.

— Краєва хроніка. В Яворові пов. Косів арештовано гуцула Федора Рибенчука, що залядав свою жінку за неаристі, змушавши її, вибив їй кілька зубів, а наїжнив її шкіри і відтрав їй бритвою куски носа. — Ле тіло якогось чоловіка з розбитою головою та ранами на тілі. Арештовано кілька осіб. — Злодія вдерлися до бюр тернопільської Суспільної Обезпечальні, порозбивали бюрка та знайшли Івана Кулявця в Грушіві к. Батятич (Кам'янецький повіт). — Самбірський суд присяжних засудив на чотири роки в'язниці Ядвігу Мроцькову за вбивство 9-літньої Крисі Яремко. — В. Пирів, повгаючись на ставі на льоду, який звалився до дому Хаїма Драєра в Пирів і стероритуючи домішників, розбили куфери, а якого забрали 400 зол. готівкою. Крім того вкрали у тро та іншу гардеробу. — В Добротворі в. Камінька Стр. згоріла стодала ем. поліції Ян Вількоша разом зі збіжжєм і пашею. У вогні тим арештовано Анастасію Лереху під звинуваченням підпау. — 25-літня Руза Келіг з Дрогобича втрулася сильним квасом. — Дрогобицька поліція арештувала Нестора Наньчурського, що брав у склепах товари на рати, продав їх безцін а гроші пропуская. — Поліція завила двох бандитів, І. Іванчука і М. Лянгера, що 20. листопада ц. р. обрабували трафіку Івана Луцьовича в Урожі (Самбірщина). — З. каря В. В. з Дори засудили на 1 рік в'язниці недозволену операцію, що спричинила смерть пацієнтки. — У фабриці печей в Перемі вибух окупаційний страйк.

— Адміністраційна кара. Старостинський суд у Сяноці засудив о. Івана Гайдукевича, пароха в Добрій Шляхотській на гривню 30 за те, що мовляв підчас богослуження з 11. листопада ц. р. заборонив шкільній молоді розмовляти по польськи та співати „Боже, що Польскен“.

— Звірська мати. В козьовій Ліпнік лисинського повіту арештовано Гелену Ровинську, що свою несправисну дитину при порозі відкинула, старшу дитину вкинула до ріки і втопила, а збіжжю донечку вбила сокирою і вкинула до лісу. Ровинська призналася до всіх злочинів.

— Арештування судді в Н. Сячі. З доручення прокуратора окружного суду в Н. Сячі арештовано д-ра Людвика Гарнера, б. начальника суду в Чорнім Дунаї і судді в Тарнові. Причина арештування стоїть у зв'язку з урядванням Гарнера як судді.

— Не прощайтесь за довго! Жаклина подалася на залізничній станції у Гродзку бельського повіту. Перед відходом потягу прощався 21-літній Станіслав Малевицький зі своєю нареченою, що мала їхати до Бельська. Коли потяг був уже в руху, наречена отворила вікно і ще раз прощалася з Малевицьким, що втік побіч вагону. Нараз він посовгнувся і впав із колеса, які перетали його на половину. Потім задержали і добули змасакованого трупа. Неречена дістала нервового атаку і зімліла, так що мусіли її відставити до шпиталю.

— Лякають гострою зимою. Загравична преса подає виїмки з брошури французького географа на тему гострої зими 1936/37 р. На основі його прогнози цьогорічна зима буде найгіршою від 100 літ. Снігові опади мають бути великі. Морози розпочнуться щойно 30. грудня і потривають до 7. березня. Прогноза об'явлена передовсім на Францію, що має морський клімат. У нас, що оставимо під впливом континентального, готово бути ще гірше.

— Знак часу. 53-літній Густав Гален Райгольд, член варшавського союзу сценічних і фільмових артистів, помер з виснаженням останніми нуждар.

— Печерна людина у XX. столітті. У лісі в Милоціна (Ряшівщина) найшли 25-літнього безробітного Івана Дрозда, який мешкав у ям, яку сам собі випорпав у землі та поживав га-

